

---

## Kyrkomötet

### Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2016:9

## Rekrytering av personal till utlandsförsamlingarna

---

### Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:26 med vissa förslag avseende hantering av personalrekrytering till utlandsförsamlingarna. Utskottet menar att det som tas upp i motionen kan vara tecken på brister i relationerna mellan utlandsförsamlingarna och Svenska kyrkans nationella nivå. Därför bör kyrkostyrelsen få i uppdrag att göra en översyn av relationerna till utlandsförsamlingarna. De konkreta frågor som tagits upp i motionen har en plats i detta vidare sammanhang. Mot den här bakgrunden föreslår utskottet att motion 2016:26 avslås men att ett särskilt översynsuppdrag samtidigt ges till kyrkostyrelsen.

### Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:26, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:26, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:26, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:26 uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av relationerna till utlandsförsamlingarna i enlighet med vad utskottet har anfört.

### Motionens förslag

#### Motion 2016:26 av Maj-Lis Aasa och Anette Nordgren, Rekrytering av personal till utlandsförsamlingarna

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utvärdera hur det nuvarande delegationsförfarandet fungerar.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning för att se över utlandsförsamlingarnas delaktighet i anställningsförfarandet av utsänd personal till utlandsförsamlingarna.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över 34 kap. 12a § i kyrkoordningen och komma med förslag till ändring som tydliggör i vilken ordning behörighetsprövningen ska ske.

## Bakgrund

Grundläggande bestämmelser om befattningar i Svenska kyrkan i utlandet finns i 34 kap. 3 a § i kyrkoordningen.

- 3 a § För församlingar och övriga verksamheter i Svenska kyrkan i utlandet ska det finnas anställda
1. minst det antal präster som kyrkostyrelsen bestämmer, och
  2. den personal i övrigt som behövs för verksamheten.
- Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet.
- När präster och diakoner ska anställas för tjänstgöring i Svenska kyrkan i utlandet gäller bestämmelserna i 7–11, 12 a–14 och 17 §§.

Som framgår av sista stycket i 3 a § finns beträffande präster och diakoner ytterligare bestämmelser i andra paragrafer i 34 kap. I fråga om anställning på andra slags befattningar finns inga bestämmelser än de i 3 a §. I 7–11 §§ finns vissa bestämmelser om villkor för att anställas på en befattning som präst. I 13 och 14 §§ finns generella bestämmelser som avser domkapitlets beslut om behörighet och yttrande vid anställning av en präst respektive diakon. 17 § reglerar möjligheterna att överklaga beslut i behörighetsfrågor.

I 12 a § finns närmare bestämmelser om vad som gäller vid anställande av en präst i Svenska kyrkan i utlandet med anställning på nationell nivå. En sådan präst ska tillsättas av kyrkostyrelsen. Kyrkorådet i utlandsförsamlingen ska ges tillfälle att yttra sig över de behöriga sökandena innan kyrkostyrelsen fattar ett anställningsbeslut. Domkapitlet i Visby stift ska yttra sig efter att kyrkorådet yttrat sig.

Bestämmelserna i 12 a § togs in i kyrkoordningen genom beslut av 2005 års kyrkomöte som en del i processen att infoga Svenska kyrkan i utlandet i Svenska kyrkans reguljära organisation med bl.a. koppling till ett stift (KsSkr 2005:7, Eu 2005:3, KmSkr 2005:19). Det skedde vissa konsekvensändringar i bestämmelserna 2011 till följd av att kyrkomötet då beslutade att Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet skulle upphöra och kyrkostyrelsen skulle överta uppgifter som tidigare hade legat hos nämnden. Det var inte fråga om förändringar i förfarandet vid tillsättning av en befattning präst.

I kyrkoordningskommentarerna till 12 a § i skrivelsen 2005:7 sägs bl.a. att det organ som enligt kyrkoordningen ska tillsätta präster anställda på nationell nivå kan delegera sin beslutanderätt. Vidare noteras att eftersom församlingen ska yttra sig över de behöriga sökandena så måste Domkapitlet i Visby stift besluta i behörighetsfrågan innan församlingen avger sitt yttrande.

Hur anställningsförfarandet för olika befattningar ska gå till är inte närmare reglerat i kyrkoordningen eller andra bestämmelser vare sig i fråga om Svenska kyrkan i utlandet eller i övrigt. Det finns hos Svenska kyrkan i utlandet ett dokument som senast är uppdaterat i augusti 2015, *Rekryteringsrutin Svenska kyrkan i utlandet*. Där anges i ett antal punkter men i olika avsnitt vad som ska gälla vid anställande av assistent, av diakon/komminister och av kyrkoherde. Det finns också en blankett där kyrkorådet inför ett anställningsförfarande beskriver vad församlingen behöver för kompetens kopplad till församlingsinstruktion, verksamhetsmål och aktuella behov. Blanketten gäller de nämnda befattningarna och assistenttjänster är uppdelade på sådana med diakonal, musikalisk respektive pedagogisk inriktning.

Såvitt kan utläsas av de olika punkterna i dokumentet om rekryteringsrutiner är det främst kyrkoherden som agerar för församlingen vid anställning av assistent, diakon och komminister medan kyrkorådet har en mer framträdande plats då det är

fråga om en befattning som kyrkoherde. Enligt rekryteringsrutinen ska vid anställande av diakon/komminister behörighetsbeslut fattas av Domkapitlet i Visby stift innan ”kyrkoherde och HR går igenom ansökningarna och gör ett urval inför intervju”. Kyrkorådet ska informeras av kyrkoherden under processens gång. Vid anställande av kyrkoherde ska behörighetsbeslut fattas innan ”kyrkorådet lämnar yttrande till regionchef om vilka de vill träffa för intervju”. Av motion 2016:26 och kontakter med Domkapitlet i Visby stift framgår att det förekommit avvikelser från de dokumenterade rekryteringsrutinerna i vissa fall.

## Utskottets överväganden

### Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:26.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:26 uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av relationerna till utlandsförsamlingarna i enlighet med vad utskottet har anfört.

Det som tas upp i motion 2016:26 av två representanter för våra utlandsförsamlingar tillsammans med vissa erfarenheter som redovisades vid utskottets överläggningar pekar enligt utskottet på brister i relationen mellan utlandsförsamlingarna och Svenska kyrkans nationella nivå.

Det måste naturligtvis finnas väl fungerande rutiner för att upprätthålla den reglering som finns i kyrkoordinationen om hur anställningar görs och för att utlandsförsamlingarnas kyrkoråd ska bli delaktiga i anställningsprocessen. Misstag av det slag som tas upp i motionen med oklarheter i ett alltför sent skede i fråga om sökandes behörighet måste då kunna undvikas.

I inledningstexten till kyrkoordinationens åttonde avdelning konstateras att det utöver församlingarna i Sverige finns särskilda församlingar för verksamhet bland svenskar utomlands. Oavsett var en församling är belägen gäller det som också sägs i samma inledningstext, nämligen att församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan, eftersom det är där människor lever, evangelium förkunnas och sakramenten delas ut. I denna mening finns ingen skillnad mellan Svenska kyrkans församlingar i olika delar av världen. Det finns däremot olika förutsättningar på ett mer praktiskt plan.

Kyrkoherden i en utlandsförsamling är anställd av Svenska kyrkans nationella nivå. I detta som i andra fall måste arbetsgivaren ha det slutliga ansvaret när en anställning ska göras. I detta fall är det fråga om en arbetsplats på långt avstånd från arbetsgivaren och kyrkoherden delar ansvaret för församlingsverksamheten med det lokala kyrkorådet. Det finns inslag i dessa förhållanden som kan medföra särskilda problem. Utskottet uppfattar Rådet för Svenska kyrkan i utlandet, där utlandsförsamlingarna är representerade, som det forum där frågor om de särskilda förutsättningar som gäller för utlandsförsamlingarna kan hanteras på ett övergripande plan. Samtidigt gäller relationerna mellan utlandsförsamlingarna och Svenska kyrkans nationella nivå många olika församlingar och det är endast ett par av dessa som kan ha en direkt plats i Rådet.

Mot bakgrund bl.a. av det som framförs i motionen menar utskottet att det kan finnas anledning att närmare belysa de ömsesidiga förväntningar som kan finnas på hur samverkan ska gestaltas mellan utlandsförsamlingarna och den nationella nivån. Det behöver tydliggöras i vilken mån det finns brister i relationen och hur det i så fall kan åtgärdas. I den första att-satsen i motion 2016:26 föreslås, mot bakgrund av

att motionen primärt avser anställningsfrågor, att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utvärdera hur nuvarande delegationsförfarande fungerar. Enligt utskottet bör ett uppdrag till kyrkostyrelsen avse relationerna på ett bredare plan utan att vara låst bara till anställningsfrågor. Hur anställningsfrågor hanteras måste naturligtvis finnas med i sammanhanget. Utskottet menar att resultatet av en utvärdering naturligtvis måste leda till att åtgärder vidtas för att komma till rätta med problem som uppdagas. Ordningen för behörighetsprövning som tas upp i motionens tredje uppsats hör till det som kan komma att behöva ses över. Utskottet är dock inte berett att i detta skede ta ställning till vilka konkreta åtgärder som krävs. Mot den här bakgrunden föreslår utskottet att motionen formellt avslås men att kyrkomötet med anledning av motionen uppdrar till kyrkostyrelsen att göra en översyn av relationerna till utlandsförsamlingarna i enlighet med vad utskottet här har anfört. Detta är inte att se som en begränsning av vilka frågor som kan tas med i översynen.

Uppsala den 29 september 2016

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

*Britas Lennart Eriksson, ordförande*

*Gunnar Edqvist, sekreterare*

*Beslutande:* Britas Lennart Eriksson, ordförande, Inger Wahlman, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Emilia Lindstrand, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Kent Karlsson, Sven Kerst, Anna Ekström, Sten Elmberg, Lisbeth Göranson, Anders Novak och Hanna Unger.

*Övriga närvarande vid beslutstillfället:* Margareta Carlenius, Catharina Erdtman, Stefan Linderås, Bertil Murray, Ingrid Borgström, Helena Nordvall, Kerstin Rossipal, Anna-Lena Carlsson, Ann-Christin Alexius, Helena Elmqvist och Helena Björkman.

Biskoparna Eva Brunne och Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.